

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης: 161/2019

**ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Ε')**

Συνεδρίαση της 26ης Ιουνίου 2019

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Βασιλική Πανταζή, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Γεώργιος Γρυλωνάκης, Ιωάννης Χατζηνέκουρας, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Μαρία Οικονόμου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμ. Ερωτήματος: Το με αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΔΥΗΔ/ΔΔΑΔ/ΤΔΥΕΦ/668078/44880/39310/1814/21-12-2018 έγγραφο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Τομέας Πολιτισμού), Διεύθυνση Διαχείρισης Ανθρωπίνου Δυναμικού (Τομέας Πολιτισμού), Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης Εποπτευομένων Φορέων.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν δόκιμος υπάλληλος - μουσικός της Ορχήστρας Λυρικής Σκηνής α) επιτρέπεται να συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης που έχει σκοπό την επιδίωξη κοινωνικού οφέλους μέσω της παραγωγής καλλιτεχνικών παραστάσεων και β) επιτρέπεται να εισπράττει αμοιβή από τη συμμετοχή του στις δραστηριότητές της.

.....

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδότησε ως εξής:

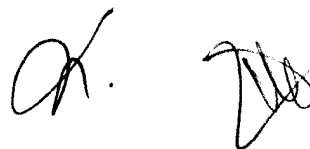
Ιστορικό.

Από το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο ιστορικό:

1. α) Ο Π. Ζ., δόκιμος υπάλληλος - μουσικός 4ης Κατηγορίας, Κορυφαίος Β' της Ορχήστρας Λυρικής Σκηνής (αυτοτελούς δημόσιας υπηρεσίας) που διορίστηκε με την αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΔΥΗΔ/ΔΔΑΑΔ/ΤΥΕΦΤΠ/83086/ 9274/8771/694/16.03.2017 απόφαση της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού (Γ 289/27.3.2017), με τις από 25-9-2018 και από 3-10-2018 αιτήσεις του προς την υπηρεσία του (Ε.Λ.Σ.), ζήτησε την άδεια να συμμετάσχει ως μέλος του Δ.Σ. σε υπό ίδρυση Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση αντικείμενο της οποίας θα είναι «...η παροχή υπηρεσιών γενικού ενδιαφέροντος με σκοπό την επιδίωξη του κοινωνικού οφέλους. Ο τρόπος επίτευξης του παραπάνω είναι με την παραγωγή καλλιτεχνικών παραστάσεων. Από την εν λόγω εταιρία δε θα πληρώνεται με μισθό, δεν αποτελεί εξαρτημένη εργασία. Θα αμείβεται κατά περίπτωση με τον εκάστοτε νόμιμο τρόπο».

β) Η Ορχήστρα Λυρικής Σκηνής, με τα υπ' αριθμ. πρωτ. 118/26.9.2018 και 129/9.10.2018 έγγραφά της, διαβίβασε τις ανωτέρω αιτήσεις στο Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης Εποπτευομένων Φορέων του Υπουργείου Πολιτισμού και η τελευταία υπηρεσία έχοντας υπόψη τις περιεχόμενες στο π.δ. 76/1993 (Α'33) ρυθμίσεις για στην ιδιωτική απασχόληση με αμοιβή του καλλιτεχνικού προσωπικού της Ορχήστρας, καθώς και τις διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 3528/2007 (Α'26) σχετικά με τη συμμετοχή των δημοσίων υπαλλήλων σε εταιρείες, προβληματίζεται τόσο για τη δυνατότητα του υπαλλήλου να μετέχει ως μέλος του Δ.Σ. στην Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, όσο και για το επιτρεπτό της είσπραξης αμοιβής από τη συμμετοχή του στις δραστηριότητές της.

2. Στο καταστατικό της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης που ετέθη υπόψη μας με ηλεκτρονικό μήνυμα της ερωτώσας υπηρεσίας, προβλέπονται τα ακόλουθα ως προς τη νομική μορφή, τις επιδιώξεις της και τους τρόπους πραγμάτωσής τους, τις αρμοδιότητες της Διοικούσας Επιτροπής και άλλα ειδικότερα θέματα :

«ΑΡΘΡΟ 1ο ΣΥΣΤΑΣΗ – ΕΠΩΝΥΜΙΑ: 1. Συνιστάται Αστικός Συνεταιρισμός Κοινωνικού Σκοπού περιορισμένης ευθύνης, με την επωνυμία «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΤΤΤΙΞ» και το διακριτικό τίτλο «ΤΕΤΤΤΙΞ», σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4430/2016 «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει σήμερα.

2. Η συνιστώμενη με το παρόν Κοιν.Σ.Επ. είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, με περιορισμένη ευθύνη των μελών του και εμπορική ιδιότητα.

ΑΡΘΡΟ 2° ΕΔΡΑ: 1. Έδρα του συνεταιρισμού ορίζεται ο Δήμος Αθηναίων της Περιφερειακής Ενότητας Αττικής.....

ΑΡΘΡΟ 3ο ΣΚΟΠΟΣ: 1. Στο πλαίσιο της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών γενικού ενδιαφέροντος, σκοπός του συνεταιρισμού είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων, όπως ορίζονται στις παρ.2 και 3 του αρ.2 του Ν.4430/2016 (ΦΕΚ 205/Α/31.10.2016).

2. Ειδικότερα, σκοπός του είναι: α) να προάγει την ποιότητα ζωής και το πνευματικό επίπεδο του κοινωνικού συνόλου καλύπτοντας καλλιτεχνικές και πνευματικές ανάγκες, β) να προάγει τη μουσική, το μουσικό θέατρο και τις παραστατικές τέχνες εν γένει ως μέσα ενδοσκόπησης και ψυχικής ανάτασης και γ) να συμβάλλει στη δημιουργία, ανάδειξη και διάδοση νέου πολιτιστικού έργου υψηλού επιπέδου.

Για την ευόδωση των σκοπών του ο συνεταιρισμός μπορεί να ασκήσει οποιασδήποτε μορφής οικονομική δραστηριότητα παραγωγικού, εμπορικού, τουριστικού, αναπτυξιακού, κοινωνικού, εκπαιδευτικού και πολιτιστικού χαρακτήρα.

Συγκεκριμένα, οι σκοποί του συνεταιρισμού είναι προσανατολισμένοι:

α) Στην προώθηση της εγχώριας και ξένης σύγχρονης μουσικής δημιουργίας, προκειμένου να συμβάλει στην ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της αντίστοιχης καλλιτεχνικής σκηνής (προβάλλοντας και είδη μουσικής που αντιπροσωπεύονται ελάχιστα στην Ελλάδα)

β) Στο να βγάλει από τον κατεστημένο, συμβατικό της χώρο τη σύγχρονη μουσική και να την κάνει προσιτή σε ένα ευρύτερο κοινό, ηλικιακά, ταξικά και φυλετικά.

γ) Στο να δώσει βήμα και να προβάλει στην Ελλάδα και το εξωτερικό νέους μουσικούς και συνθέτες (Έλληνες και αλλοδαπούς που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα) και να εκπροσωπήσει τη χώρα σε διοργανώσεις και φεστιβάλ του εξωτερικού

δ) Στην επιμόρφωση κοινωνικών ομάδων (ευπαθείς, ευαίσθητες, εκτός αστικών κέντρων) που έχουν περιορισμένα ερεθίσματα και ελάχιστες ευκαιρίες επαφής με αυτό το πεδίο της δημιουργίας

ε) Στην απόκτηση τεχνογνωσίας, ειδίκευσης και εμπειρίας για τα μέλη και τους εργαζόμενους στον συνεταιρισμό μέσω της πολιτιστικής του δραστηριότητας

στ) Στη δημιουργία θέσεων (προσωρινής ή μη) απασχόλησης για την περαιώση των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού και τη χρησιμοποίηση των κερδών του για την ανάπτυξη της απασχόλησης και τη διεύρυνση των εργασιών του
.....

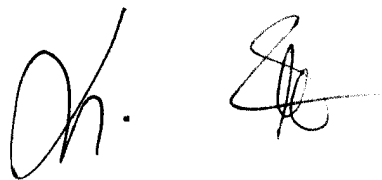
Οι σκοποί αυτοί εξειδικεύονται στις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) Πραγματοποίηση επαγγελματικών οπτικοακουστικών εκδηλώσεων (συναυλίες/παραστάσεις/δρώμενα)

β) Σύμπραξη με καλλιτέχνες προερχόμενους από διαφορετικά πεδία (χορός, θέατρο, κινηματογράφος, αρχιτεκτονική, λογοτεχνία) οδηγώντας έτσι στη συμβίωση και αλληλεπίδραση των τεχνών

γ) Ομιλίες και προβολές ενταγμένες στις παραστάσεις, που αναδεικνύουν με απλό τρόπο τόσο το καλλιτεχνικό όσο και το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο της μουσικής, βοηθώντας το κοινό να συνδεθεί με αυτήν

δ) Διεξαγωγή παράλληλων/συμπληρωματικών εκδηλώσεων, όπως σεμινάρια, εκπαιδευτικά εργαστήρια και προβολές στην έδρα της ΚοινΣεΠ ή αλλού για την επιμόρφωση όλων των κοινωνικών ομάδων και ανοιχτών συζητήσεων/διαλέξεων με σκοπό την άμεση επαφή, αλληλεπίδραση και ανταλλαγή ιδεών με το κοινό, είτε αυτόνομα είτε συντονισμένα σε συνεργασία με άλλους φορείς

ε) Πραγματοποίηση ανοιχτών καλεσμάτων με τη μορφή εργαστηρίων, ακαδημιών και διαγωνισμών για νέους μουσικούς και συνθέτες από όλον τον κόσμο με αποτέλεσμα την ώσμωση μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών

στ) Χρησιμοποίηση εναλλακτικών χώρων πλάι στους παραδοσιακά συναυλιακούς, είτε είναι αυτοί καφέ, μπαρ, γκαλερί, κινηματογράφοι και δημόσιοι χώροι, όπως κοινωφελή ιδρύματα, πανεπιστήμια, κήποι κλπ. είτε ανενεργοί/μη χρησιμοποιούμενοι, όπως πρώην βιομηχανικοί χώροι, πρώην θέατρα ή κινηματογράφοι κλπ. ζωντανεύοντας έτσι νεκρά σημεία της πόλης

ζ) Συνεργασία με τοπικούς φορείς και θεσμούς σκοπεύοντας στην ενδυνάμωση της περιφερειακής ανάπτυξης

η) Πραγματοποίηση επιπλέον δράσεων και παροχή οικονομικών διευκολύνσεων (όπως δωρεάν ή μειωμένα εισιτήρια) για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες

θ) Ηχογράφηση, βιντεοσκόπηση και κυκλοφορία οπτικοακουστικού υλικού (CD, DVD κ.α.)

ι) Σχεδιασμός και έκδοση φυλλαδίων, εντύπων και αφισών για την προώθηση των σκοπών του συνεταιρισμού

ΑΡΘΡΟ 20^ο ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΟΥΣΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ: 1. Η Διοικούσα Επιτροπή διοικεί και εκπροσωπεί το Συνεταιρισμό σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού και του νόμου και αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν τη διοίκηση και διαχείρισή του, πλην αυτών που υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης. 2. Τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής οφείλουν να καταβάλλουν κατά τη διαχείριση των υποθέσεων του Συνεταιρισμού την ίδια επιμέλεια που καταβάλλουν στις δικές τους υποθέσεις και φέρουν κάθε ευθύνη για την τήρηση των περιορισμών του προς εκπροσώπηση δικαιώματος, που θέτει το καταστατικό ή οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης. 3. Η Διοικούσα Επιτροπή, με απόφασή της, μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές της σε ένα ή περισσότερα μέλη της ή και σε υπαλλήλους του Συνεταιρισμού. 4. Το αξίωμα του μέλους της Διοικούσας Επιτροπής είναι τιμητικό και άμισθο.

ΑΡΘΡΟ 28^ο ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ: 1. Την με οποιονδήποτε τρόπο λύση της Κοιν.Σ.Επ. ακολουθεί η θέση της σε εκκαθάριση, στοιχεία τα οποία καταχωρίζονται στο Μητρώο. 2. Η Κοιν.Σ.Επ. λογίζεται ότι εξακολουθεί να

υφίσταται και μετά τη λύση της, για όσο χρόνο διαρκεί η εκκαθάριση. Τα μέλη της Κοιν.Σ.Επ. καθίστανται συνεκκαθαριστές μετά τη θέση της Κοιν.Σ.Επ. σε εκκαθάριση, εφόσον το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά. Η Γενική Συνέλευση μπορεί να διορίσει άλλο ή και τρίτο φυσικό ή φυσικά πρόσωπα ως εκκαθαριστές. Οι εκκαθαριστές δεν αμείβονται για τις υπηρεσίες εκκαθάρισης. Κατά την εκκαθάριση διεκπεραιώνονται οι εκκρεμείς υποθέσεις, και ιδίως εισπράττονται οι απαιτήσεις, ρευστοποιείται η περιουσία και εξοφλούνται τα χρέη. Αν απομένει μόνο παθητικό, οι εκκαθαριστές προβαίνουν στην περάτωση της εκκαθάρισης. Αν απομένει ενεργητικό, τα μέλη λαμβάνουν την ονομαστική αξία των συνεταιριστικών τους μερίδων, ακέραιη ή αναλογικά εφόσον το ποσό που απομένει δεν επαρκεί. Αν απομένει αδιάθετο ενεργητικό, αυτό περιέρχεται στο Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας. ...»

Νομοθετικό Πλαίσιο

3. Στις διατάξεις των άρθρων 10 παρ. 1 και 12 παρ. 2 και 3 του ν. 2273/1994 (Α'233), προβλέπονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 10

1. Ιδρύεται νομικό πρόσωπο **ιδιωτικού δικαίου** με έδρα την Αθήνα και επωνυμία Εθνική Λυρική Σκηνή, που εποπτεύεται από τον Υπουργό Πολιτισμού και παρακάτω αναφέρεται ως "Ε.Λ.Σ".

Άρθρο 12

1. Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Εθνική Λυρική Σκηνή καταργείται.

2..... 3. α) Συνιστάται αυτοτελής δημόσια υπηρεσία με την ονομασία "**Ορχήστρα Λυρικής Σκηνής**" και παρακάτω αναφέρεται "Ορχήστρα". Η Ορχήστρα υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργού Πολιτισμού και έχει ως αποστολή τη συμμετοχή στις παραστάσεις, παραγωγές και κάθε είδους εκδηλώσεις του συνιστώμενου με τον παρόντα νόμο νομικού προσώπου.....

β) Το προσωπικό της Ορχήστρας αποτελείται από ογδόντα μουσικούς και έναν αρχιμουσικό που υπηρετούν στο καταργούμενο με τον παρόντα νόμο Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία "Εθνική Λυρική Σκηνή" και κατέχουν μόνιμες οργανικές θέσεις, όπως αυτές διαμορφώθηκαν με το π.δ. 76/1993 (ΦΕΚ 33Α').

γ) Η διοικητική υποστήριξη και η μισθοδοσία του προσωπικού της Ορχήστρας γίνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού.....

δ) Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Πολιτισμού, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, συνιστώνται στην Ορχήστρα οι προβλεπόμενες από το π.δ. 76/1993 θέσεις μόνιμου καλλιτεχνικού προσωπικού και ρυθμίζονται τα θέματα κατάταξης του προσωπικού στις θέσεις αυτές σύμφωνα με τη διάρθρωση του π.δ/τος 76/1993, καθώς και ζητήματα που αφορούν τα όργανα και τη διαδικασία πειθαρχικού ελέγχου του προσωπικού αυτού. Αναφορικά με τη λειτουργία της Ορχήστρας, τις υποχρεώσεις, την παροχή των υπηρεσιών και τις αμοιβές του προσωπικού της, ισχύουν οι διατάξεις του π.δ/τος 76/1993».

4. Κατ'εξουσιοδότηση του ανωτέρω άρθρου 12 παρ. 3 δ' του ν. 2273/1994 εκδόθηκε το **π.δ. 29/1997 (Α' 33)** «Ρύθμιση θεμάτων της Ορχήστρας της Λυρικής Σκηνής», με το **άρθρο 1** του οποίου συστάθηκαν οι μόνιμες θέσεις της Ο.Λ.Σ., ως εξής:

«Άρθρο 1. Μόνιμες θέσεις της Ορχήστρας Λυρικής Σκηνής.

Στην αυτοτελή δημόσια υπηρεσία της "Ορχήστρας Λυρικής Σκηνής" (Ο.Λ.Σ.) συνιστώνται ογδόντα μία (81) Οργανικές θέσεις για το μόνιμο Καλλιτεχνικό Προσωπικό, που προβλέπονται στο Π.Δ. 76/93 (ΦΕΚ Α' 33) και το άρθρο 12 παρ. 3, δ' του Νόμου 2273/94, ως εξής:.....».

Περαιτέρω, στο **άρθρο 7 παρ. 1 περ. η' του ν. 2557/1997 (Α'277)** ορίζεται ότι: «.....η. Η πλήρωση των κάθε φορά κενών οργανικών θέσεων της αυτοτελούς δημόσιας υπηρεσίας της Ορχήστρας Λυρικής Σκηνής γίνεται με διαγωνισμό. Για όλα τα σχετικά θέματα με τον τρόπο διενέργειας του διαγωνισμού, τις εξεταστικές επιτροπές, τη δοκιμαστική υπηρεσία των επιτυχόντων διοριζόμενων μουσικών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που ισχύουν για τις Κρατικές Ορχήστρες Αθηνών και Θεσσαλονίκης.....», ενώ στο **άρθρο 2 παρ. 1 του π.δ. 462/1993 (Α'199)**, ορίζεται ότι «1. Τα μέλη του Καλλιτεχνικού προσωπικού των Κρατικών Ορχηστρών Αθηνών και Θεσσαλονίκης διανύουν διετή δοκιμαστική υπηρεσία....»

5. Κατ'εξουσιοδότηση της παρ. 4 του Δ μέρους του άρθρου 69 του ν.2065/1992 (Α' 113), κατά την οποία «.....4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με

πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Πολιτισμού: α) επεκτείνεται στους μουσικούς της Ορχήστρας της Λυρικής Σκηνής η απαγόρευση υπό όρους διορισμού ή προσλήψεως σε δεύτερη θέση ή απασχόληση στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα,.....», εκδόθηκε το **π.δ. 76/1993 (Α'33)** για τη «Ρύθμιση θεμάτων της Ορχήστρας της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (Ε.Λ.Σ.)», στα άρθρα 3 και 4 του οποίου ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 3 - Πλήρωση κενών οργανικών θέσεων

1. Η πλήρωση των κάθε φορά κενών οργανικών θέσεων της Ορχήστρας της Ε.Λ.Σ., κατά κατηγορία και οικογένεια οργάνων, γίνεται με διαγωνισμό ύστερα από σχετική απόφαση του Δ.Σ. της Ε.Λ.Σ.

4. Οι μουσικοί που καταλαμβάνουν κενή οργανική θέση μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος,διανύουν τριετή δοκιμαστική υπηρεσία.....

Άρθρο 4. Απαγόρευση διορισμού ή πρόσληψης σε δεύτερη θέση.

1. Οι κατέχοντες τις προβλεπόμενες στο άρθρο 1 μόνιμες οργανικές θέσεις της Ορχήστρας της Ε.Λ.Σ. απαγορεύεται να απασχολούνται σε δεύτερη θέση ή απασχόληση στο Δημόσιο, ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.

2. Ως δεύτερη θέση ή απασχόληση δεν νοείται η άσκηση από τα μέλη του καλλιτεχνικού προσωπικού της Ορχήστρας διδακτικού έργου σε Κρατικά Ωδεία, εφόσον η απασχόληση αυτή δεν υπερβαίνει τις οκτώ (8) ώρες την εβδομάδα, δεν κωλύει το έργο της Ορχήστρας και εγκρίνεται από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. της Ε.Λ.Σ., μετά από πρόταση του Δ/ντή της Ε.Λ.Σ. Οι αποδοχές και από τις δύο θέσεις δεν θα υπερβαίνουν τις αποδοχές του εξάρχοντος με τριάντα χρόνια υπηρεσίας με σύζυγο και δύο παιδιά. Η ανωτέρω άδεια μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, εφόσον κριθεί ότι το μέλος του καλλιτεχνικού προσωπικού της Ορχήστρας λόγω του διδακτικού έργου δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του προς την Ορχήστρα, στην οποία υπηρετεί.

3. Δεν υπόκειται στους περιορισμούς του εδ. 2 της παρ. 2 αυτού του άρθρου η έκτακτη απασχόληση του απαιτούμενου καλλιτεχνικού προσωπικού της Ορχήστρας, μετά από σύμφωνη γνώμη του Διευθυντή της Ε.Λ.Σ. και της Καλλιτεχνικής Επιτροπής, σε μεμονωμένες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις της Ορχήστρας, που διοργανώνονται από άλλους φορείς του Δημόσιου τομέα,

περιλαμβάνονται όμως στους σκοπούς της Ε.Λ.Σ. και δεν κωλύουν το κύριό της έργο.

4. Ιδιωτική απασχόληση του καλλιτεχνικού προσωπικού της Ορχήστρας απαγορεύεται με αμοιβή, επιτρέπεται δε μόνον όταν συνίσταται οε άσκηση διδακτικού έργου σε Ωδεία, εφόσον δεν υπάρχει παράλληλη απασχόληση σε Κρατικά Ωδεία κατά την έννοια της παρ. 2 αυτού του άρθρου και σε συμμετοχή σε συγκροτήματα μουσικής δωματίου μέχρι δώδεκα ατόμων.

5. Για την άσκηση του παραπάνω ιδιωτικού έργου χορηγείται άδεια με απόφαση του προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της Ε.Λ.Σ., ύστερα από γνώμη της Καλλιτεχνικής Επιτροπής, η οποία αποφασίζει μετά από εισήγηση του μόνιμου Αρχιμουσικού. Η άδεια χορηγείται υπό τον όρο ότι δεν κωλύεται το έργο της Ορχήστρας και ότι η απασχόληση αυτή δεν συμπίπτει με τακτικές ή έκτακτες υπηρεσίες της Ορχήστρας και δεν υπερβαίνει τις οκτώ (8) ώρες την εβδομάδα. Η άδεια ασκήσεως ιδιωτικού έργου παρέχεται για ορισμένο χρόνο και αφορά συγκεκριμένο έργο. Η χορηγηθείσα άδεια μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε μετά από εισήγηση του μόνιμου Αρχιμουσικού εάν παύσει να συντρέχει ένας από τους παραπάνω τεθέντες όρους.

6. Προκειμένου για την επιτρεπόμενη ιδιωτική απασχόληση του καλλιτεχνικού προσωπικού, που παρέχεται χωρίς αμοιβή, αλλά και για την έκτακτη συμμετοχή του σε καλλιτεχνικές εκδηλώσεις της Ορχήστρας που διοργανώνονται από τρίτους, πλην όμως εντάσσονται στους σκοπούς της Ε.Λ.Σ., δεν απαιτείται προηγούμενη άδεια από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. της Ε.Λ.Σ.

7. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται, μετά από γνώμη της Καλλιτεχνικής επιτροπής, η χορήγηση από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. της Ε.Λ.Σ. άδειας στον Αρχιμουσικό της Ορχήστρας προκειμένου να διευθύνει έκτακτες συναυλίες ορχηστρών ή παραστάσεις όπερας στην ημεδαπή και την αλλοδαπή ή τις αντίστοιχες ηχογραφήσεις τους και μόνο για τη διεύθυνση της συγκεκριμένης εκδήλωσης.

8. Άδεια του προέδρου του Δ.Σ. της Ε.Λ.Σ. απαιτείται, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου αυτού και μετά από εισήγηση του μόνιμου Αρχιμουσικού της Ορχήστρας, για την έκτακτη συμμετοχή μουσικού ως σολίστ ή αρχιμουσικού σε άλλη ορχήστρα είτε στην ημεδαπή, είτε στην αλλοδαπή και μόνο για τη συγκεκριμένη εκδήλωση.

9. Η άδεια του προέδρου του Δ.Σ. της Ε.Λ.Σ. κατά τις παρ. 7 και 8 του άρθρου αυτού χορηγείται υπό τον όρο ότι δεν κωλύονται τα κύρια καθήκοντα του αρχιμουσικού και μουσικού και το κύριο έργο του συνόλου της Ορχήστρας».

6. Στα άρθρα 31 και 32 του Υπαλληλικού Κώδικα (ΥΚ) που έχει κυρωθεί με το ν. 3528/2007 (Α' 26) ορίζεται:

«**Άρθρο 31** - Άσκηση ιδιωτικού έργου με αμοιβή.

1. Μετά από άδεια ο υπάλληλος μπορεί να ασκεί ιδιωτικό έργο ή εργασία με αμοιβή, εφόσον συμβιβάζεται με τα καθήκοντα της θέσης του και δεν παρεμποδίζει την ομαλή εκτέλεση της υπηρεσίας του.

2. Η άδεια χορηγείται για συγκεκριμένο έργο ή εργασία μετά από σύμφωνη αιτιολογημένη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου και μπορεί να ανακαλείται με τον ίδιο τρόπο. Η άδεια στους υπαλλήλους του Δημοσίου χορηγείται από τον οικείο υπουργό και στους υπαλλήλους των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από το ανώτατο μονομελές όργανο διοίκησης και αν δεν υπάρχει τέτοιο όργανο, από τον πρόεδρο του συλλογικού οργάνου διοίκησης.

3. Δεν επιτρέπεται στον υπάλληλο η κατ' επάγγελμα άσκηση εμπορίας.

4. Ειδικές απαγορευτικές διατάξεις διατηρούνται σε ισχύ.

Άρθρο 32- Συμμετοχή σε εταιρείες 1. Ο υπάλληλος υποχρεούται να δηλώνει στην υπηρεσία του τη συμμετοχή του σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου οποιασδήποτε μορφής, εκτός των σωματείων και των κοινωφελών ιδρυμάτων.

2. Απαγορεύεται ο υπάλληλος να μετέχει σε οποιαδήποτε εμπορική εταιρεία προσωπική, περιορισμένης ευθύνης ή κοινοπραξία ή να είναι διευθύνων ή εντεταλμένος σύμβουλος ανώνυμης εταιρείας ή διαχειριστής οποιασδήποτε εμπορικής εταιρείας. Μετά από άδεια ο υπάλληλος μπορεί να μετέχει στη διοίκηση ανώνυμης εταιρείας ή γεωργικού συνεταιρισμού με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου. Η άδεια χορηγείται με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 31 του παρόντος.

3. Απαγορεύεται η απόκτηση από υπάλληλο, σύζυγο του ή ανήλικα τέκνα τους μετοχών ανωνύμων εταιρειών που υπάγονται στον ειδικό έλεγχο της υπηρεσίας του. Ο υπάλληλος που κατά το διορισμό ο ίδιος ή σύζυγος του ή ανήλικα τέκνα του κατέχουν μετοχές ανωνύμων εταιρειών οι οποίες εμπίπτουν στην απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου ή τις αποκτά κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του, λόγω

κληρονομιάς, υποχρεούται να υποβάλει σχετική δήλωση στην υπηρεσία του και εντός ενός έτους είτε να τις μεταβιβάσει είτε να ζητήσει τη Μετακίνηση του σε άλλη αρχή της υπηρεσίας του ή τη μετάταξη του σε άλλη δημόσια υπηρεσία ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Η Μετακίνηση ή μετάταξη είναι υποχρεωτική για την υπηρεσία του και διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 66 και 74 του παρόντος. Κατά το διάστημα που μεσολαβεί μέχρι τη μεταβίβαση των μετοχών ή την ολοκλήρωση της μετάταξης του, ο υπάλληλος εμπίπτει στο κώλυμα συμφέροντος του άρθρου 36 του παρόντος.

4. Διατηρούνται σε ισχύ Ειδικές διατάξεις που αναφέρονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου της παρ. 2 του παρόντος άρθρου και θεσπίζουν πρόσθετους περιορισμούς για τους υπαλλήλους.

5. Επιτρέπεται η συμμετοχή υπαλλήλων με την υπηρεσιακή τους ιδιότητα σε συνεταιρισμούς ή στη διοίκηση ανωνύμων εταιρειών ή εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, οι οποίες ελέγχονται από το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους Ο.Τ.Α. και τις δημόσιες επιχειρήσεις, όταν τούτο προβλέπεται από Ειδικές διατάξεις».

7. Η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.Επ.) διέπεται από τις διατάξεις του ν. 4430/2016 (Α 205), με το άρθρο 35 παρ. 1 του οποίου καταργήθηκαν τα άρθρα 1 έως και 17 του ν. 4019/2011 (Α 216), με τον οποίο είχε θεσπιστεί αρχικά η Κοιν.Σ.Επ. ως φορέας της Κοινωνικής Οικονομίας με κοινωνικό σκοπό. Στα **άρθρα 2, 14, 15, 17 και 20 του ν. 4430/2016 (Α 205)** για την «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις» ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 2 - Ορισμοί

..... 3. Ως «κοινωνική ωφέλεια» ορίζεται η εξυπηρέτηση κοινωνικών αναγκών τοπικού ή ευρύτερου χαρακτήρα με την αξιοποίηση της κοινωνικής καινοτομίας, μέσα από δραστηριότητες «βιώσιμης ανάπτυξης» ή παροχής «κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος» ή κοινωνικής ένταξης.

4. Ως «κοινωνική καινοτομία» ορίζεται η παραγωγή προϊόντων και η παροχή υπηρεσιών, οι οποίες αποσκοπούν στην ικανοποίηση κοινωνικών αναγκών, τη συμφιλίωση παραγωγής και κατανάλωσης, την εναρμόνιση προσφοράς και

ζήτησης και τη διαμόρφωση νέου τύπου κοινωνικών σχέσεων βασιζομένων στη συλλογικότητα και στην ισοτιμία και όχι στον ανταγωνισμό.....

Άρθρο 14 - Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις

1. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ. Επ.) είναι οι αστικοί συνεταιρισμοί του Ν. 1667/1986, που έχουν ως καταστατικό σκοπό τη συλλογική και την κοινωνική ωφέλεια, όπως ορίζονται στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 2 και διαθέτουν εκ του νόμου εμπορική ιδιότητα.

2. Ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό τους, οι Κοιν.Σ.Επ. διακρίνονται στις εξής κατηγορίες: α).....β) Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής ωφέλειας, οι οποίες αναπτύσσουν δραστηριότητες «βιώσιμης ανάπτυξης», ή και παρέχουν «κοινωνικές υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος».....

7. Η συμμετοχή ενός φυσικού προσώπου μόνο με την ιδιότητα του μέλους σε Κοιν.Σ.Επ. δεν του προσδίδει εμπορική ιδιότητα και δεν δημιουργεί ατομικές ασφαλιστικές ή φορολογικές υποχρεώσεις.

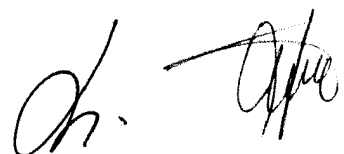
Άρθρο 15 -Σύσταση της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης

1. Η σύσταση Κοιν.Σ.Επ. και η υπαγωγή της στις διατάξεις του νόμου αυτού συντελείται με την εγγραφή της στο Μητρώο, οπότε αποκτά νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα. Η αίτηση, το Καταστατικό και τα λοιπά απαιτούμενα έγγραφα κατατίθενται προς έγκριση στο Τμήμα Μητρώου.

Άρθρο 17 -Σχέσεις μεταξύ μελών και της Κοιν.Σ.Επ.

8. Τα μέλη της Κοιν.Σ.Επ. μπορεί να είναι και εργαζόμενοι της με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Αμείβονται για την παρεχόμενη εργασία και έχουν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία. Υπόχρεη προς απόδοση των ασφαλιστικών εισφορών προς τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης είναι η Κοιν.Σ.Επ.

9. Η παροχή υπηρεσιών προς εξυπηρέτηση του σκοπού της Κοιν.Σ.Επ. από μέλη της, τα οποία δεν βρίσκονται σε εργασιακή σχέση με αυτήν, είναι μη αμειβόμενη σύμβαση εντολής κατ άρθρο 713 επ. Α.Κ.. Η σύμβαση εντολής που συνάπτεται μεταξύ μελών και Κοιν.Σ.Επ. οφείλει να γίνεται εγγράφως, να περιγράφει με σαφήνεια την παρεχόμενη υπηρεσία και σε καμία περίπτωση δε μπορεί να υπερβαίνει τις 16 ώρες εβδομαδιαίως. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας,

Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζονται οι ειδικότεροι όροι υπό τους οποίους παρέχονται οι σχετικές υπηρεσίες και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Για τους Κοι.Σ.Π.Ε. εφαρμόζεται το άρθρο 12 του Ν. 2716/1999 (Α 270).

Άρθρο 20 Διοικούσα Επιτροπή

1. Η Διοικούσα Επιτροπή (Δ.Ε.) απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και δύο (2) τουλάχιστον μέλη, εκ των οποίων ένας φέρει την ιδιότητα του Γραμματέα και ένας του Ταμία. Σε κάθε περίπτωση ο συνολικός αριθμός των μελών της πρέπει να είναι περιττός αριθμός. Τα μέλη της Δ.Ε. εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση. Η ιδιότητα του μέλους Διοικούσας Επιτροπής είναι άμισθη. Αν η Κοιν.Σ.Επ. έχει μόνο πέντε (5) μέλη, αντί Διοικούσας Επιτροπής, τα μέλη μπορεί να εκλέξουν διαχειριστή, ο οποίος αναλαμβάνει όλες τις αρμοδιότητες της Διοικούσας Επιτροπής.

2. Η διάρκεια της θητείας των μελών ορίζεται από το καταστατικό. Η θητεία παρατείνεται μέχρι τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 1 του άρθρου 9, εντός της οποίας πρέπει να συνέλθει η αμέσως επόμενη γενική συνέλευση των μελών, εφαρμοζόμενων αναλόγως των παραγράφων 7, 8, 9 του άρθρου 18 του κ.ν. 2190/1920 (Α 37)».

8. Στο άρθρο 1 του Εμπορικού Νόμου (Β.Δ. της 19 Απριλίου/Ι Μαΐου 1835) ορίζεται:

«Άρθρον 1- Έμποροι είναι όσοι μετέρχονται πράξεις εμπορικός και κύριον επάγγελμα έχουν την εμπορίαν».

Εξάλλου, στα **άρθρα 2 και 3 του ΒΔ της 2/14 Μαΐου 1835** «Περί αρμοδιότητας των Εμποροδικείων» ορίζονται τα εξής:

« Άρθρον 2- Ο νόμος θεωρεί πράξεις εμπορικής: τας αγοράς προϊόντων γης ή τέχνης, τας οποίας ήθελε κάμει τις, είτε δια να μεταπωλήση ταύτα ακατέργαστα, ως τα ηγόρασεν, η κατεργασμένα και μεταποιημένα εις χειροτεχνήματα, είτε επί σκοπώ να μισθώση απλώς την χρήσιν αυτών πάσαν επιχείρησιν χειροτεχνιών, παραγγελίας ή μετακομίσεως δια γης ή δι ύδατος πάσαν επιχείρησιν προμήθειας, τρακτορείας, πλειστηριάσεως και δημοσίων θεαμάτων όλας τας κολλυβιστικές, τραπεζιτικές και μεσιτικές εργασίας όλας τας εργασίας των δημοσίων Τραπεζών όλας τας μεταξύ εμπόρων και τραπεζιτών υποχρεώσεις τας συναλλαγματικές

και τας από τόπου εις τόπον αποστολάς χρημάτων, οποιοιδήποτε και αν οι συναλλαττόμενοι.

Άρθρον 3- Ο νόμος θεωρεί επίσης πράξεις εμπορικής: πάσαν επιχείρησιν κατασκευής και πάσαν αγοράν, πώλησιν ή μεταπώλησιν πλοίων, προς την εντός ή εκτός Κράτους ναυτιλίαν χρησίμων όλας τας θαλασσίους αποστολάς πάσαν αγοράν ή πώλησιν αρμένων, εξαρτίων και ζωοτροφιών πάσαν ναύλωσιν παν ναυτικόν δάνειον, όλα τα περί μισθώσεως του πληρώματος συμφωνίας και συμβάσεις όλας τας προς υπηρεσίαν εμπορικών πλοίων μισθώσεις ναυτικών».

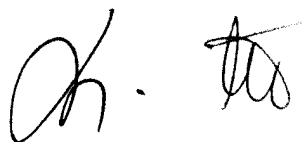
9. Στα άρθρα 16, 17 και 18 του ν. 3190 της 9/16-4-55 (Α 91). Περί Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης, ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρ. 16. Η διαχείρισις των εταιρικών υποθέσεων και η εκροσώπησις της εταιρείας ανήκει, εάν δεν συνεφωνήθη άλλως, εις όλους τους εταίρους δρώντας συλλογικώς.

Άρθρ. 17. 1. Διά του καταστατικού ή δι' αποφάσεως της συνελεύσεως των εταίρων, η διαχείρισις των εταιρικών υποθέσεων και η εκπροσώπησις της εταιρείας δύναται να ανατεθή εις ένα η πλείονας εταίρους ή μη εταίρους επί ωρισμένον χρόνον ή μη. 2. Εάν η κατά την προηγουμένην παράγραφον διαχείρισις ανετέθη εις πλείονας και δεν ωρίσθη άλλως οι διαχειρισταί δρώσι συλλογικώς.....

4. Απαγορεύσεις που αφορούν συμμετοχή δημόσιων υπαλλήλων ή μελών ΔΕΠ ή άλλων επαγγελματιών στη σύσταση ή τη διαχείριση εταιρείας περιορισμένης ευθύνης ισχύουν, όπως ορίζεται στις σχετικές διατάξεις.»¹.

¹ Η παρ.4 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 3 παρ. 4 του 4541/2018 (Α' 93/31-5-2018) ενώ η προϊσχύουσα διάταξη είχε ως εξής: « 4. Δημόσιοι υπάλληλοι υπαγόμενοι εις τας διατάξεις του Κώδικος περί καταστάσεως των Δημοσ. Διοικητικών υπαλλήλων δεν δύνανται να είναι διαχειρισταί ουδέ εταίροι εταιρείας περιορισμένης ευθύνης. Η απαγόρευσις αύτη ισχύει και διά τους τακτικούς ή εκτάκτους Καθηγητάς των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης ως και των λοιπών ανωτάτων ισοτίμων αυτοίς Σχολών οίτινες μόνον εις την διοίκησιν ανωνύμου εταιρείας δύνανται να μετέχωσι».

Άρθρ. 18. "1. Οι διαχειριστές εκπροσωπούν την Εταιρεία και ενεργούν στο όνομά της κάθε πράξη που καλύπτεται από το σκοπό της εταιρείας. Πράξεις των διαχειριστών, ακόμη και αν είναι εκτός του εταιρικού σκοπού, δεσμεύουν την Εταιρεία απέναντι στους τρίτους.....».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και της υπαγωγής σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα :

10. Με την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 12 παρ. 3 του ν. 2273/1994 (Α'233), συστάθηκε η Ορχήστρα Λυρικής Σκηνής ως αυτοτελής δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην εποπτεία του Υπουργού Πολιτισμού, με αποστολή τη συμμετοχή στις παραστάσεις, παραγωγές και κάθε είδους εκδηλώσεις του ν.π.ι.δ. της Εθνικής Λυρικής Σκηνής που ιδρύθηκε με τη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 1 του ίδιου νόμου, μετά την κατάργηση του ν.π.δ.δ. με την ίδια επωνυμία (Εθνική Λυρική Σκηνή). Στην Ορχήστρα υπηρετεί μόνιμο καλλιτεχνικό προσωπικό που κατέχει οργανικές θέσεις οι οποίες συστάθηκαν με το π.δ. 29/1997 (Α 33) κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 12 παρ. 3 δ' εδαφ. α του ν. 2273/1994, ενώ στο εδαφ. β της ίδιας παραγράφου 3 δ' του άρθρου 12 του ν. 2273/1994 ρητά ορίζεται ότι ως προς τη λειτουργία της Ορχήστρας, τις υποχρεώσεις, την παροχή των υπηρεσιών και τις αμοιβές του προσωπικού της, ισχύουν οι διατάξεις του π.δ. 76/1993 (Α 33). Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 4 του π.δ. 76/1993 που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 69 μέρος Δ παρ. 4 του ν. 2065/1992, ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, τα ειδικότερα θέματα της απαγόρευσης διορισμού ή απασχόλησης του καλλιτεχνικού προσωπικού της ΟΛΣ σε άλλους δημόσιους φορείς, καθώς επίσης και της ιδιωτικής τους απασχόλησης, κατ' επέκταση των απαγορεύσεων που ισχύουν και για το καλλιτεχνικό προσωπικό της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών. Στον κανόνα αυτό ορίσθηκαν εξαιρέσεις, οι οποίες απαριθμούνται λεπτομερώς και εξαντλητικώς στις διατάξεις αυτές, με έγκριση ή άδεια του Προέδρου του Δ.Σ. της Ε.Λ.Σ. και μετά γνώμη άλλων διοικητικών οργάνων της Ορχήστρας (συλλογικών ή ατομικών).

11. Από τις αναφερόμενες στην προηγούμενη σκέψη διατάξεις συνάγεται ότι ο νομοθέτης έχει θεσπίσει εξαιρετικά ειδικό καθεστώς για το μόνιμο καλλιτεχνικό προσωπικό της ΟΛΣ, όσον αφορά την διάρθρωση των θέσεων του και έχει καθορίσει λεπτομερώς τις περιπτώσεις, τους όρους και τις προϋποθέσεις, που πρέπει να συντρέχουν για την, κατ' εξαίρεση, χορήγηση άδειας ιδιωτικής του απασχόλησης με αμοιβή, (η οποία, κατά κανόνα, απαγορεύεται), καθώς επίσης την διαδικασία και τα όργανα, που είναι αρμόδια για την χορήγηση της άδειας αυτής. Ως εκ τούτου, στο προσωπικό αυτό και καθόσον αφορά την ανωτέρω ιδιωτική του απασχόληση, δεν καταλείπεται πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 31 του Υ.Κ, που αναφέρονται γενικά στο προσωπικό του Δημοσίου και αφορούν την κατ' εξαίρεση δυνατότητα άσκησης ιδιωτικού έργου ή εργασίας με αμοιβή (πρβλ. ΣτΕ 2360/2006 και ΝΣΚ 284/2016). Με την κρίση αυτή συμπορεύεται και η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 31 του Υ.Κ, σύμφωνα με την οποία ειδικές απαγορευτικές διατάξεις σχετικά με την άσκηση από υπάλληλο ιδιωτικού έργου ή εργασίας με αμοιβή διατηρούνται σε ισχύ.

12. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του π.δ. 76/1993 η ιδιωτική απασχόληση του καλλιτεχνικού προσωπικού της ΟΛΣ επιτρέπεται όταν ασκείται χωρίς αμοιβή (παρ. 6), ενώ απαγορεύεται όταν ασκείται με αμοιβή (παρ. 4). Κατ' εξαίρεση, η ανωτέρω ιδιωτική απασχόληση με αμοιβή επιτρέπεται μόνο όταν συνίσταται σε άσκηση διδακτικού έργου σε ωδεία και εφόσον δεν υπάρχει παράλληλη απασχόληση σε κρατικά ωδεία, κατά την έννοια της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου και σε συμμετοχή σε συγκρότημα μουσικής δωματίου μέχρι δώδεκα ατόμων (παρ. 4). Για την άσκηση αυτή απαιτείται άδεια που χορηγείται με απόφαση του προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της Ε.Λ.Σ., ύστερα από γνώμη της Καλλιτεχνικής Επιτροπής, κατόπιν εισήγησης του μόνιμου Αρχιμουσικού, για ορισμένο χρόνο και συγκεκριμένο έργο, υπό τον όρο ότι δεν κωλύεται το έργο της ορχήστρας, η απασχόληση αυτή δεν συμπίπτει με τακτικές ή έκτακτες υπηρεσίες της ορχήστρας και δεν υπερβαίνει τις οκτώ (8) ώρες την εβδομάδα, ενώ μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, εάν παύει να συντρέχει ένας από τους τεθέντες όρους (παρ. 5). Επίσης, επιτρέπεται η χορήγηση από τον πρόεδρο του Δ.Σ. της Ε.Λ.Σ. άδειας στον Αρχιμουσικό της ορχήστρας προκειμένου να διευθύνει έκτακτες συναυλίες ορχηστρών ή παραστάσεις όπερας στην ημεδαπή και την αλλοδαπή ή τις αντίστοιχες ηχογραφήσεις τους και μόνο για τη διεύθυνση της συγκεκριμένης εκδήλωσης (παρ. 7), καθώς και για την έκτακτη

συμμετοχή μουσικού ως σολίστ ή αρχιμουσικού σε άλλη ορχήστρα είτε στην ημεδαπή είτε στην αλλοδαπή και μόνο για τη συγκεκριμένη εκδήλωση, μετά από εισήγηση του μόνιμου Αρχιμουσικού της Ορχήστρας (παρ. 8), υπό τον όρο σε αμφότερες τις περιπτώσεις ότι δεν κωλύονται τα κύρια καθήκοντα του αρχιμουσικού και μουσικού και το κύριο έργο του συνόλου της Ορχήστρας (παρ. 9).

13. Ο χρόνος της δοκιμαστικής υπηρεσίας του δημοσίου υπαλλήλου προβλέπεται προκειμένου αυτός να αξιολογηθεί από την υπηρεσία του για την απόδοση την οποία επέδειξε εντός του συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος και την ικανότητά του να ανταποκριθεί στα καθήκοντα της θέσης του. Ο υπό δοκιμή όμως υπάλληλος έχει εξ αρχής αμιγώς την ιδιότητα του υπαλλήλου, η ειδοποίησή δε διαφορά του με τους λοιπούς είναι ότι εκκρεμεί εισέτι η μονιμοποίησή του (πρβλ. Τάχου-Συμεωνίδη «Ερμηνεία Υπαλληλικού Κώδικα» Γ' εκδ. σελ. 534, όπου και παραπομπή σε νομολογία του ΣτΕ, ΝΣΚ 251/2016). Εφόσον από τις ισχύουσες στην προκειμένη περίπτωση διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 1 περ. η' του ν. 2557/1997 και 2 παρ. 1 του π.δ. 462/1993, που ρυθμίζουν τη δοκιμαστική υπηρεσία του Καλλιτεχνικού προσωπικού της ΟΛΣ, δεν προκύπτει διαφορετική αντιμετώπιση των δόκιμων μουσικών σε σχέση με τους μόνιμους, οι διατάξεις του άρθρου 4 του π.δ. 76/1993 σχετικά με τη δυνατότητα και τις προϋποθέσεις άσκησης ιδιωτικού έργου με αμοιβή, εφαρμόζονται και για τους μουσικούς που δεν έχουν ακόμα μονιμοποιηθεί, εφόσον κατέχουν μόνιμες οργανικές θέσεις.

14. Στο ν. 2273/1994 και τα π.δ. 76/1993 και 29/1997 δεν ρυθμίζεται ειδικά το ζήτημα της συμμετοχής του καλλιτεχνικού προσωπικού της ΟΛΣ σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (εταιρείες κ.ά.), ώστε ως προς το ζήτημα αυτό και με δεδομένο ότι οι ανήκοντες στο ανωτέρω προσωπικό είναι δημόσιοι υπάλληλοι, που κατέχουν οργανικές θέσεις και υπάγονται στο Υπουργείο Πολιτισμού, θα εφαρμοστούν αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 32 του Υ.Κ. (πρβλ. και ΝΣΚ 284/2016 που δέχθηκε ότι και σε υπάλληλο που ανήκει στο μόνιμο καλλιτεχνικό προσωπικό της ΚΟΑ, εφαρμόζεται αναλογικά η διάταξη του άρθρου 105 παρ. 4 του Υ.Κ., σύμφωνα με την οποία η απαγόρευση άσκησης από υπάλληλο ιδιωτικού έργου με αμοιβή χωρίς άδεια της υπηρεσίας ισχύει και κατά το χρόνο που ο υπάλληλος τελεί σε καθεστώς αργίας). Και στην περίπτωση αυτή δεν

προκύπτει διαφορετική αντιμετώπιση των δόκιμων υπαλλήλων σε σχέση με τους μόνιμους.

15. Εξάλλου, από τις διατάξεις του ν. 4430/2016 προκύπτει ότι η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση αποτελεί νομική μορφή οργάνωσης με ιδιότυπο χαρακτήρα, αφού η οικονομική της δράση δεν αποβλέπει στην εκμετάλλευση τρίτων με τη μεγιστοποίηση των κερδών, αλλά κυρίως στην προάσπιση των μελών της και στην συλλογική και κοινωνική ωφέλεια. Το γεγονός ότι ταυτόχρονα με την κτήση νομικής προσωπικότητας αποκτά και την εμπορική ιδιότητα κατά το τυπικό σύστημα (άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 4430/2016), η οποία της εξασφαλίζει τη συμμετοχή της στη συναλλακτική ζωή με τα πλεονεκτήματα που έχουν οι μετέχοντες σ' αυτήν έμποροι, δεν εξομοιώνει την Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση με την κερδοσκοπική εμπορική εταιρεία (Κιντής Σ. ΙΙ 2004). Ρητά δε στην παράγραφο 7 του άρθρου 14 του ν. 4430/2016 προβλέπεται ότι η συμμετοχή ενός φυσικού προσώπου μόνο με την ιδιότητα του μέλους σε Κοιν.Σ.Επ. δεν του προσδίδει εμπορική ιδιότητα και δεν δημιουργεί ατομικές ασφαλιστικές ή φορολογικές υποχρεώσεις, ώστε δεν συνιστά δραστηριότητα απαγορευμένη κατ' άρθρο 31 παρ. 3 του ΥΚ., ο υπάλληλος όμως οφείλει σε κάθε περίπτωση να δηλώσει στην υπηρεσία τη συμμετοχή του σ' αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 1 του ΥΚ.

16. Η Κοιν.Σ.Επ. του ερωτήματος, που συνιστάται με το ανωτέρω καταστατικό, είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με εμπορική ιδιότητα ενώ τα μέλη της έχουν περιορισμένη ευθύνη. Σκοπός του συνεταιρισμού είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων, όπως ορίζονται στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 2 του Ν.4430/2016, με την άσκηση οποιασδήποτε μορφής οικονομικής δραστηριότητας παραγωγικού, εμπορικού, τουριστικού, αναπτυξιακού, κοινωνικού, εκπαιδευτικού και πολιτιστικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων δε και με την παραγωγή καλλιτεχνικών παραστάσεων. Σύμφωνα δε με το άρθρο 20 του Καταστατικού της, η Διοικούσα Επιτροπή διοικεί και εκπροσωπεί το Συνεταιρισμό σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού και του νόμου και αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν τη διοίκηση και διαχείρισή του, πλην αυτών που υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης. Εξάλλου, με τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 εδ. α' του Υπαλληλικού Κώδικα ρητά απαγορεύεται η συμμετοχή του υπαλλήλου σε

οποιαδήποτε εμπορική εταιρεία προσωπική, περιορισμένης ευθύνης ή κοινοπραξία ή να είναι διευθύνων ή εντεταλμένος σύμβουλος ανώνυμης εταιρείας ή διαχειριστής οποιασδήποτε εμπορικής εταιρείας. Η απαγόρευση κάμπτεται (άρθρο 32 παρ. 2 εδ. β') και έτσι επιτρέπεται, μετά από χορήγηση άδειας και με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου (της παρ. 2 του άρθρου 32), η συμμετοχή του υπαλλήλου στη διοίκηση Α.Ε. ή γεωργικού συνεταιρισμού υπό τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία των παρ. 1 και 2 του άρθρου 31. Επισημαίνεται ότι ως διοίκηση νοείται το ΔΣ και όχι η διεύθυνση - διαχείριση διότι αυτή εμπίπτει στην πλήρη απαγόρευση της παρ. 32 εδαφ. α' (Τάχος-Συμεωνίδης «Ερμηνεία Υπαλληλικού Κώδικα» σελ. 242, ΝΣΚ 115/2010). Σύμφωνα δε με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 17 του ν. 3190/1955, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4541/2018, οι απαγορεύσεις που αφορούν συμμετοχή δημόσιων υπαλλήλων ή μελών ΔΕΠ ή άλλων επαγγελματιών στη σύσταση ή τη διαχείριση εταιρείας περιορισμένης ευθύνης ισχύουν, όπως ορίζεται στις σχετικές διατάξεις.

17. Από τα ανωτέρω, σε συνδυασμό με την ειδική αναφορά στην παράγραφο 7 του άρθρου 14 του ν. 4430/2016, σχετικά με την μη απόκτηση της εμπορικής ιδιότητας μόνο από τα μέλη της ΚοινΣυνΕπ, καθώς και την απαλλαγή αυτών από τις ασφαλιστικές ή φορολογικές υποχρεώσεις της, συνάγεται ότι ο νομοθέτης, αναγνωρίζοντας τον ιδιότυπο (κοινωνικό) χαρακτήρα της, θέλησε να αντιμετωπίσει με διαφορετικό τρόπο την απλή συμμετοχή σ' αυτήν, σε σχέση με τη συμμετοχή σε μια οποιαδήποτε Ε.Π.Ε. Εξ αντιδιαστολής προκύπτει ότι για τα μέλη που συμμετέχουν και στη Διοικούσα Επιτροπή, έργο της οποίας είναι και η διαχείριση των υποθέσεων του συνεταιρισμού, δεν ισχύουν οι ανωτέρω απαλλαγές, εφόσον δε πρόκειται για υπαλλήλους, ισχύουν οι προβλεπόμενες στον Υπαλληλικό Κώδικα (άρθρο 32 παρ. 2) απαγορεύσεις συμμετοχής (βλ. και ΝΣΚ 194/2018).

Απάντηση

18. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στα ερωτήματα που υποβλήθηκαν το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής:

α) Η συμμετοχή του δόκιμου μουσικού της Ορχήστρας Λυρικής Σκηνής στη Διοικούσα Επιτροπή Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης που έχει σκοπό την επιδίωξη κοινωνικού οφέλους μέσω της παραγωγής καλλιτεχνικών παραστάσεων, απαγορεύεται από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 32 παρ. 2 του

β) Η απασχόληση του ίδιου υπαλλήλου με αμοιβή, σε δραστηριότητες της ως άνω Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης, στο πλαίσιο υλοποίησης των σκοπών της, αποτελεί ιδιωτικό έργο, για την άσκηση του οποίου απαιτείται εκάστοτε η χορήγηση άδειας από τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 5 του π.δ. 76/1993, συλλογικά ή ατομικά διοικητικά όργανα και με τους όρους που καθορίζονται στη διάταξη αυτή, αφού προηγηθεί κρίση ως προς το επιτρεπτό της αιτούμενης κάθε φορά απασχόλησης κατ'άρθρο 4 παρ. 4 του π.δ. 76/1993.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 28-6-2019

Η Πρόεδρος

Μεταξία Ανδροβιτσάνη

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Μαρία Οικονόμου

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.